

IPARD II

Shqipëri

LISTA E SHPENZIMEVE TË PRANUESHME

MASA 1 INVESTIME NË AKTIVE FIZIKE NË FERMAT BUJQËSORE

Kodi shpenzimeve	Kategoritë e shpenzimeve të pranueshme
1-1	SEKTORI QUMËSHTIT (LOPË, DELE, DHI)
1-1.1	Ndërtim dhe/ose rindërtim i:
	• Ambiente për akomodimin e lopëve të qumështit, dhive, dhe deleve, përfshirë mjediset e mjeljes (salla e mjeljes), inseminimit, dhe atyre për mbajtjen e viçave dhe mëshqerrave; • Mjedise për mbajtjen/depozitimin e makinerive dhe pajisjeve, produkteve për kafshët, dhe mbetjeve; • Ambiente dhe sisteme për instalimin e ventilimit, ajërit të kondicionuar, ngrohjes (përfshirë ambiente shtesë për gjenerimin e energjisë), kullimit, dhe furnizimit me ujë (përfshirë puset), gaz dhe elektricitet, përfshirë gjeneratorët; • Ambiente brenda fermës për ruajtjen e ushqimit për kafshë (përfshirë tenda mbrojtëse), së bashku me pajisjet shoqëruese; • Mjedise për grumbullimin, depozitimin (përfshirë tendat mbrojtëse), dhe largimin e plehut dhe jashqitjeve të tjera (ujrat e ndotura dhe rrjedhjet e plehut të lëngëshëm), përfshirë instalimin e pajisjeve; • Gropa desinfektimi.
1-1.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për:
	• Mjeljen (të lëvizshme dhe të palëvizshme), ftohjen dhe ruajtjen e qumështit në ferma (përfshirë të gjitha pajisjet dhe instalimet përkatëse, softëare të specializuar për rregjistrimin e qumështit); • Transportin e qumështit të papërpunuar me anën e tankerave ftohës të specializuar së bashku me pajisjet përkatëse (përfshirë instrumente matës dhe pajisje për marrjen e mostrave); • Transportin dhe zhvendosjen e plehut (përfshirë përpunimin dhe paketimin); • Objekte për bagëti; • Përgatitjen e ushqimit për kafshë, ushqyerjen dhe ujëpirjen e kafshëve; • Bokse; • Përgatitje dhe transport i mbetjeve; • Peshore kafshësh, platforma ngarkimi/shkarkimi, stativa mbajtëse dhe gardhe për rrugë kaliimin e kafshëve; • Trajtimi thundrave; • Sperkatje e kafshëve me ujë, dhe vetëpastrim; • Ambjente dhe pajisje për pastrimin dhe desinfektimin e kafshëve për të parandaluar përhajen e sëmundjeve, si dhe kontrollin e tyre; • Pajisje për largimin/eliminimin e karkasave; • Trajtimin fizik, kimik dhe biologjik të ujërave të përdorura dhe rrjedhjeve nga plehu i

lëngshëm;

- Parandalimin e ndotjes së ajrit, ventilimin, ajër të kondicionuar dhe ngrohje (përfshirë sisteme e alarmit dhe gjeneratorët elektrikë).

1-2	SEKTROI MISHIT (GJEDH, DELE, DHI, DERRA)
1-2.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i:
	• Ambienteve akomoduese për bagëtitë, dele, dhi, dhe derra, përfshirë ato të inseminimit dhe padoqet, ato të ushqyerjes me gji, rritjes së të pasolindurve, ushqyerjes, vendet e ndërzimit, dhe ato të mbajtjes së të vegjëlve;• Ambiente për ruajtjen e makinerive dhe pajisjeve, produkteve për kafshët, dhe mbetjeve;• Ambiente dhe pajisje për instalimin e ventilimit, ajërit të kondicionuar, ngrohjes (përfshirë ambiente për instalimin e energjisë), largimit të ujërave, dhe furnizimit me ujë (përfshirë puset), gazit, dhe elektricitetit (përfshirë përdorimin e gjeneratorëve të energjisë);• Ambiente në fermë për ruajtjen e ushqimit për kafshë (përfshirë tendat), së bashku me pajisjet shoqëruese;• Ambiente (përfshirë instalimin e pajisjeve) për grumbullimin, përpunimin, paketimin, depozitimin (përfshirë streha/tenda), dhe largimin e plehut dhe mbetjeve;• Ambiente për trajtimin e ujërave të zeza (përfshirë ujërat e përdorura dhe rrjedhjeve të plehut të lëngshëm);• Gropa desinfektimi.
1-2.2	Pajisje, makieri dhe mjete pune për:
	• Transportin dhe zhvendosjen e plehut (përfshirë përpunimin dhe paketimin);• Vendmbajtje/stativat;• Përgatitjen e ushqimit për kafshë, ushqyerjen dhe ujëpirjen e kafshëve;• Përgatitjen dhe transportin e mbetjeve;• Peshore kafshësh, platforma ngarkimi/shkarkimi, sativa mbajtëse dhe gardhe për rrugë kaliimin e kafshëve;• Trajtimin e thundrave;• Spërkatjen e kafshëve me ujë dhe vetë pastrim;• Ambiente për pastrimin dhe desinfektimin si dhe mjete për parandalimin e përhapjes së sëmundjeve, dhe kontrollin e sëmundjeve;• Pajisje për largimi/eliminimin e karkasave;• Trajtimin fizik, kimik dhe biologjik të ujërave të përdorura dhe rrjedhjeve nga plehu i lëngshëm;• Parandalimin e ndotjes së ajërit, ventilimin, ajër i kondicionuar dhe ngrohje (përfshirë sistemet e alarmit dhe gjeneratorë elektrik).

1-3	SEKTORI MISHIT (SHPENDË)
1-3.1	Ndërtim dh/ose rindërtimi i:
	Ambienteve (përfshirë instalimin e pajisjeve) për grumbullimin, përpunimin, paketimin, ruajtjen, dhe largimin e plehut dhe mbetjeve;
1-3.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për:
	Transportin dhe largimin/manipulimin e plehut (përfshirë përpunimin dhe paketimin).

1-4	SEKTORI I FRUTA PERIMEVE
1-4.1	Ndërtimi dhe/ose rindërimi i:
	Serave (me xham dhe/ose tunele me plasmas me jetëgjatësi të paktën 5 vjet për prodhimin e perimeve, frutave dhe fidanëve), përfshirë hapsirat për instalimin e ventilimit, ajërit të kondicionuar dhe ngrohjes, sistemeve të alarmit dhe gjeneratorëve të elektricitetit, depozitave të ujit dhe ambienteve për vendosjen e sistemeve të ujitjes (përfshirë prodhimin me hidroponi), dhe dhomave të mbirjes; Dhomave të ruajtjes (përfshirë dhomat frigoriferike ULO) së frutave, perimeve, dhe produkteve të fidanishtes; Ambiente për seleksionim, tharje, paketim dhe etiketim, përfshirë furnizimin me ujë, gaz, elektricitet (përfshirë sistemet e alarmit me gjeneratorë elektrikë) dhe sistemet e kanalizimeve të ujërave të përdorura; Ambienteve për ujitjen në nivel ferme, përfshirë mikro-rezervuarë për ruajtje, hapjen e puseve, rregullimin e volumit të përdorimit të ujërave nëntokësore (marrjen e ujërave të burimeve, puseve) ujërave sipërfaqësore (nga lumenjtë, liqenet dhe rezervuarët); Sistemeve të mbrojtjeve kundër breshërit ; Punimet e kryera nga një palë e tretë për përgatitjen e tokës për mbjelljen e bimëve shumëvjeçare, duke përjashtuar plehërimin; Krijimi i pemëtoreve të reja dhe ristrukturimi i atyre ekzistuese, përfshirë kostot e çertifikimit të materialit shumëzues, mbjelljen, vendosjen e shtyllave mbështetëse dhe shërbime të tjera të kryera nga një palë e tretë, duke përjashtuar plehëruesit.
1-4.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për fushë të hapur për:
	Ujitje, përfshirë pompa, tuba, valvula, shi-hedhës, injektorë, me pika, dhe sisteme filtrimi, përfshi dhe software të specializuar; Plehërimi me plehra të tretshëm në ujë (fertigim), mjete për hedhjen e plehrave në ujë, pajisje për mbështjelljen e tubave; Përgatitja e tokës dhe substratit; Krasitje.

1-4.3	Pajisje, makineri dhe mjete pune për ambiente të mbrojtura:
	• Ujitje, përfshirë pompa, tuba, valvula, shi-hedhës, injektorë, me pika, dhe sisteme filtrimi; • Plehërimi me plehra të tretshëm në ujë (fertigim), mjete për hedhjen e plehrave në ujë, pajisje për mbështjelljen e tubave; • Ndriçim ose hijezim shtesë; • Përgatitja e tokës dhe substratit; • Mbjellja e bimëve shumëvjeçare me farë ose fidanë, si dhe mulçerim; • Mbrojtje për bimët si dhe sterilizim i tokës dhe substratit; • Parandalimin e ndotjes së ajërimit, ventilimin, ajër i kondicionuar dhe ngrohje (përfshirë sistemet e alarmit dhe gjeneratorë elektrik).
1-4.4	Pajisje, makineri dhe mjete pune për pasvjeljen për:
	• Transportim dhe ngarkim; • Seleksionim, pastrim dhe larje, tharje dhe tharje me ngrirje (lyophilization), kalibrim; • Shtypje, krasitje, prerje, fetëzim dhe grirje; • Mbrojtje ndaj ngricës.

1-5	SEKTORI RRUSHIT
1-5.1	Ndërtimi dhe/ose rindërimi i:
	• Krijimi i vreshtave të reja ose edhe ristrukturimi i atyre ekzistuese, përfshirë koston e materialit të certifikuar shumëzues, të mbjelljes, vendosjen e gardheve rrethuese, puseve, përgatitjen e tokës, dhe puneve të tjera¹ të kryera nga një palë e tretë, me përjashtim të plehërizimit të tokës; • Ambiente për makineritë dhe pajisjet bujqësore, ruajtjen e produkteve, pesticideve dhe plehrave kimike; • Sisteme për mbrojtjen kundra breshrit; • Panele për magazin/ruajtje të përhershme / përkohshme/ ambiente për pastrim, seleksionim dhe paketim.

¹ Materiali mbjellës duhet të jetë i një varieteti të tillë fruti që të jetë në përputhje me listën e varieteteve të frutave të miratuara ose edhe me listën e varieteteve vendase ose të huaja të rrushit të verës ose tavolinës si dhe në përputhje me Aneksin I të Direktivës së Këshillit 2008/90/EC ose në përputhje me Listën e Varieteteve Kombëtare në përputhje me Ligjin mbi farërat dhe materialin shumëzues dhe Ligjin e Verës ose me Katalogun e Përbashkët të varieteteve të verës dhe varieteteve të BE-së. Varietetet e Rrushit duhet ti përkasin llojit *Vitis vinifera* ose të prejardhura nga kryqëzimi mes specieve *Vitis vinifera* dhe specieve të tjera gjinisë *Vitis*. Varietetet Noah, Othello, Isabelle, Jacques, Clinton and Herbemont nuk janë të pranueshëm. Rinovimi normal i vreshtave të cilat kanë ardhur në fund të ciklit të jetës natyrale të tyre (d.m.th ri-mbjellja e së njëjtës parcelë me të njëjtin varietet sipas të njëjtit system kultivimi) nuk është e pranueshme për tu mbështetur.

1-5.2	Pajisje, makienri dhe mjete pune për:
• Kultivimin e vreshtave, mbjelljen, trajtimin e kompostos, aplikimit të produkteve për mbrojtjen e bimëve, plehërimin, dhe vjelje; • Sistemet e ujitjes në ferma (përfshirë ujitjen me pika dhe sistemet me shi-hedhje); • Pajisje të eknologjise se informacionit, përfshirë programe (softëare); • Trajtim pas vjeljes, përfshirë seleksionimin, larjen, pastrimin, kalibrimin, prerjen, tharjen, paketimin dhe etiketimin, para-ftohjen, ftohjen dhe ngrirjen; • Pajisje transporti për përdorim të brendshëm: transpaleta, kontenierë, vinç, pirun ngritës, karroca ose pajisje të tjera transporti brenda fermës.	

1.6	TË PËRBASHKËTA PËR TË GJITHË SEKTORËT
1.6.1	Ndërtimi ose rindërtimi i:
• Ambienteve dhe teknologjive për gjenerimin e energjisë së rinovueshme për përdorim brenda fermës (panele diellore, turbine me erë, impainte energjie me biomasë), përfshirë lidhjet nga impainti në rrjetin shpërndarës dhe nga impainti në fermë; • Rrjetin e brendshëm të rrugë-kalimeve dhe vend-parkimeve në fermë (jo të lejshme për sektorin e shpendarisë); • Ndërtesa administrative dhe ato në funksion të tyre (vend pushime për punëtorët, dhoma ndërrimi apo ambientet sanitare, pastrimit, magazinim për larje, produkteve për larje dhe desinfektim) (jo të lejshme për sektorin e shpendarisë); • Rrethimet e pemëtoreve apo fermave, përfshirë gardhet elektrike për kullota / livadhe (me përjashtim të mureve të gurit dhe kangjellave të hekurit) (jo të lejshme për sektorin e shpendarisë).	
1.6.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për:
• Plugim, plehërim, mbjellje fare, mbjellje fidanësh, mbrojtje bimësh, vjelje, transport dhe zhvendosje (përfshirë pirunët për ngritje), korrëse, vjelje frutash(jo të lejshme për sektorin e shpendarisë); • IT (hardwëare)dhe software të specializuarapër menaxhimin e Fermës, (jo të lejshme për sektorin e shpendarisë).	
1.6.3	Shpenzime të tjera të përgjithshme për:
• Përgatitjen e projektit dhe dokumentacionit teknik, të tilla si tarifa për arkitektë, inxhinierë si dhe konsulencia të llojeve të tjera; • Hartimi i vlerësimeve të ndikimeve në mjeds; • Përgatitja e dokumentacionit për thirrjen për aplikime IPARD dhe kërkesave për pagesë (shërbime konsulence për aplikimet IPARD); • Studime fizibiliteti apo studime të tjera të lidhura me projektin / plane biznesi, marrja e të drejtave nga patenta apo licensa.	

Tabla 1. Kufijtë maksimale të fuqisë për traktorët sipas sektorit/sipërfaqes/kapacitetit

Lloji prodhimit bujqësor	Sipërfaqja (ha)	Fuqia maksimale (kW)
Pomologji (prodhim frutash)	1-10	60
	10-50	80
	50-100	100
Perime	0,5-2	40
	2-10	80
	10-30	90
	30-50	100
Lloji i blegtorisë	Numri i krerëve	Fuqia maksimale (kW)
Mbarështim kafshësh-lopë qumështi	20-50	80
	50-300	100
Mbarështim gjedhi	20-40	80
	40-1,000	100
Derra	100-1,000	80
	1,000-10,000	100
Dele/Dhi	150-400	80
	400-1,000	100

Burimi: Këshilli Agro-Biznesit Shqiptar

MASA 3 – INVESTIME NË AKTIVE FIZIKE NË LIDHJE ME PËRPUNIMIN DHE TREGËTIMIN E PPRODUKTEVE BUJQËSORE DHE ATYRE TË PESHKIMIT

Kodi shpenzimit	Kategoritë e shpenzimeve të pranueshme
3-1	SEKTORI I QUMËSHTIT DHE PRODUKTEVE TË QUMËSHTIT
3-1.1	Ndërtim dhe/ose rindërtim i ambienteve për:
	• Grumbullim, filtrim, ftohje dhe ruajtje e qumështit të papërpunuar; • Mbushjen e shisheve, përpunimi(përfshi Sterilizimin dhe/ose pasterizimin/UHT)paketimin, dhe etiketimin;

3-1.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për:
• Pranimin, purifikimin, ftohjen e qumështit në qendrat e grumbullimit dhe stabilimentet e përpunimit, përfshirë tankera me pajisje të veçanta të montueshme (me indikatorë biokimikë), tankera ftohës për ruajtjen e qumështit, pajisje për rregullimin e temperaturës, separatorë dhe filtra; • Nxehja dhe pasterizimi, ndarja, sterilizimi, homogjenizimi, UHT; • Fermentimi, thartimi i qumështit, djathi dhe gjiza, prodhimi i qumështit pluhur dhe të kondensuar.	
3-1.3	Mjete transporti
• Tanker ftohës i specializuar / sisteme të mbartshme (përjashto kamionin) transporti, me pajisjet përkatëse (instrumente matës dhe ato marrjen e mostrave).	

3-2	SEKTORI MISHIT
3-2.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve për:
• Pranimin, akomodimin e përkohshëm të kafshëve për therje, • Pranimin dhe akomodimin e përkohshëm të kafshëve të sëmura ose të dyshuara për sëmundje ose atyre të dëmtuara; dhomavë të therjes të veçanta për kafshët e sëmura, të dyshuara për sëmundje ose atyre të dëmtuara; • Kufizimin, trullrosjen dhe therjen e kafshëve; • Preje dhe përpunimi I mishit • Prodhimin e mishit të grirë, përgatitjeve prej mishi, mishit të cilit i janë hequr kockat mekanikisht; • Ndërtimi i thertoreve të reja.	

3-2.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për:
• Shkarkimin e kafshëve, akomodimin e përkohshëm, ushqyerjen dhe ujë-pirjen e kafshëve në zonën e tyre të pritjes/qëndrimit; • Therjes, në përputhje me standartet e mirëqenies së kafshëve dhe sigurisë ushqimore; • Rrjepjes, heqjes së të brendëshmeve; • Pranimin të lëndës së parë; • Prerjen, heqjes së kockave në mënyrë mekanike dhe përpunimin e mishit; • Prodhimin e mishit të grirë, përgatitjeve të mishit, heqjes së kockave në mënyrë mekanike; • Përpunimi I të brëndëshmeve dhe nën/produkteve të tjera për konsum njerëzor; • Vendosijes së kushteve të mikroklimës dhe/ose temperaturës së veçantë për nevoja të prodhimit dhe/ose ruajtjes së produkteve, përfshirë pajisjet për ajërin e kondicionuar të ambienteve – ngrohjen/ftohjen, tharjen/lagështimin e ajërit; • Kontrolli i brëndëshëm Veterinar	
3-2.3	Mjete transporti:
• Rimorkoi të specializuara për transportin e kafshëve të gjalla në përputhje me kushtet e mirëqenies së kafshëve.	

3-3	SEKTORI I FRUTA - PERIMEVE
3-3.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve për:
	• Pranimin, larjen, trajtimin, tharjen dhe pastrimin pas vjeljes; • Mbajtjen, seleksionimin, paketimin, etiketimin; • Përpunimin e lëndës së parë, përfshirë prerjen, qërimin, miellëzimin, zbutjen, gatimin, përzierjen, prezervimin, futjen në shishe/enë; • Sterilizimin dhe/ose pasterizimin; • Tharjen, ftohjen dhe ngrirjen;
3-3.2	Pajisje, makineri dhe mjete pune për:
	• Pranimin, larjen, trajtimin, tharjen dhe pastrimin pas vjeljes; • Ruajtjen, seleksionimin, paketimin, etiketimin e lëndës së parë; • Përpunimin e lëndës së parë, përfshirë prerjen, qërimin, miellëzimin, zbutjen, gatimin, përzierjen, prezervimin, futjen në shishe / enë; • Ngrohjen ,sterilizimin dhe/ose pasterizimin; • Tharjen, ftohjen dhe ngrirjen; • Ruajtjen e produkteve përfundimtare; • Matjen dhe kontrollin e proceseve teknologjike;
3-3.3	Mjete transporti:
	• Mjete motorike të specializuara për transportin e lëndës së parë dhe produkteve përfundimtare, me përjashtim të kamionëve por duke përfshirë rimorkiot ose pajisje me frigorifer

3-4	SEKTORI VERËS
3-4.1	Ndërtimi dhe ose rindërtimi i ambienteve për:
	• Pranimin, larjen/pastrimin e lëndës së parë; • Seleksionimin dhe përpunimin;
3-4.2	Pajisje dhe makineri për:
	• Pranimin, larjen/pastrimin e lëndës së parë; • Përpunimin e rrushit, përfshirë shtypset pneumatike; • Stabilizimin e ftohtë të verës; • Stacione pastrimi të lëvizëshme;
3-4.3	Mekanixim
	• Rimorqo me çelik special për transport nga vreshti në kantinë

SHPENZIME TË LEJUESHME TË PËRBASHKËTA PËR TË GJITHË SEKTORËT E MASËS 3

3.5	TË PËRBASHKËTA PËR TË GJITHË SEKTORËT
3.5.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i:
	• Rrjetit të rrugëve të brendëshme; • Gardheve (me përjashtim të mureve të gurit dhe kangjellave dekorative); • Ambienteve për instalimin e pajisjeve të ventilimit dhe ajërit të kondicionuar; • Ambienteve të administratës dhe atyre në funksion të tyre (vend pushimet për punëtorët, dhomat e ndërrimit, nyjet sanitare); • Ndërtimi i impanteve të prodhimit të energjisë nga burimet e rinovueshme (panelet diellore, mullinj ere, impante elektrike me biomasë) për konsum të brendshëm; lidhjet e impiantit me rrjetin elektrik (nga impainti në stabiliment); • Sistemet e furnizimit me ujë; • Lehtësira dhe ambjente për paketimin(përfshi mbushjen e shisheve), etiketimin dhe ruajtjen dhe shpërndarjen e produkteve përfundimtare dhe nën/produktet e ngrënëshme;

- Lehtësira dhe ambiente për grumbullimin, trajtimin dhe eliminimin e nën/produkteve të pangrënëshme, mbetjeve të forta dhe të lëngëshme ,si edhe parandalimin e ndotjes së ajrit;
- Lehtësira dhe ambiente për sanitare dhe mbajtjen e pajisjeve sanitare,kimikateve pastrimin, larjen dhe dezinfektimin ,përfshi pastrim larje dhe dizenektimin e mjeteve të transportit;
- Lehtësira dhe ambiente për mangazinimin e mjeteve /enëve, materialeve për paketime dhe mbështjelle, erëzave dhe aditivëve.

3.5.2 Pajisje, makineri dhe mjete për:

- Administratën, së bashku me pajisjet shoqëruese IT (hardware dhe softë të specializuara për monitorimin,kontrollin,produktin dhe procesin e menaxhimit);
- Vendosja e kushteve të veçanta mikroklima dhe/ose temperature për nevojat e prodhimit dhe/ose ruajtjes së produkteve;
- Manipulimi dhe transpoti brënda Stabilimentit (përfshij kafshët, karkasat, lëndët e para dhe produktet, kemikatet,pajisjet);
- Paketim (përfshij mbushjen e shisheve), etiketim, mangazinim, dhe shpërndarja e produkteve përfundimtare dhe nen produkteve te brëndëshme;
- Pastrimin, larjen dhe desinfektimin e ambienteve ,pajisjeve , rrobave dhe këpucëve;
- Mbledhjes, mbajtjes (ruajtjes së ftohtë), largimin dhe përpunimin e nën-produkteve papërshtatshme për konsum njerëzor dhe trajtimin (përfshirë ruajtjen dhe paketimin) dhe largimin e mbeturinave;
- Ruajtja dhe transporti imaterialeve parësore,dytësore dhe tretësore të paketuara dhe mbetjeve të ngurta;
 - Prezantimi /përmisimi I sistemeve të sigurisë ushqimore dhe /ose sitemeve të menaxhimit të cilësisë.

3.5.3 Shpenzime të tjera përgjithshme për:

- Përgatitjen e projektit dhe dokumentacionit teknik si p.sh. tarifa për arkitektët, inxhinierët dhe tarifa për lloje të tjera konsulence;
- Hartimin e studimeve për vlerësimin e ndikimit në mjedis;
- Përgatitjen e dokumentacionit të thirrjes për aplikime IPARD dhe përgatitjes së kërkesës për pagesë (shërbime konsulence për aplikimin IPARD);
- Studime fizibiliteti dhe studime të tjera të lidhura me projektin /plane biznesi, marrjen e

të drejtave nga patentat apo licensat.

MASA7: DIVERSIFIKIMI I FERMAVE DHE ZHVILLIMI BIZNESIT

Kodi shpenzimeve	Kategoritë e shpenzimeve të pranueshme
7-1	PRODHIMI I BIMËVE MEDICINALE DHE AROMATIKE, KËPURDHAVE, MJALTIT, BIMËVE DEKORATIVE, KËRMIJËVE.
7-1.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi dhe/ose zgjerimi i ambienteve, si dhe pajisje të specializuara për prodhimin/ kultivimin dhe/ose zhvendosjen/ruajtjen pas vjeljes
	• Pajisje dhe mjete për grumbullimin e lëndës së parë lokale; • Transport i specializuar në fermë si edhe pajisje dhe material manovruese; • Qendra grumbullimi për BMA-të dhe këpurdhave; • BMA-të dhe bimëvt decorative; ○ ambiente për prodhim, sera (ambiente të mbuluara me xham dhe/ ose tunele plastike me garanci të paktën 5 vjet), përfshirë hapsira dhe pajisje për ventilim, ajër të kondicionuar dhe ngrohje, sisteme alarmi me gjeneratorë elektrikë, cisterna uji dhe sisteme ujitje; ○ pajisje të specializuara për prodhime në hortikulturë dhe ferma fidanishtesh, përfshirë traktorë deri në 70 kw; ○ ambiente dhe pajisje për pas vjeljen, për grumbullim/ajrosje, tharje dhe ruajtje. • Mjalti ○ koshere, pajisje për kosheret, pasjisje mbrojtëse, tymuese dhe pajisje të tjera për prodhimin e mjaltit; pajisje për mbarështimin e bletëve; ○ strehë(ambiente) dhe pajisje për nxjerrjen dhe ruajtjen e mjaltit,produktet e bletarisë dhe pajisje për prodhimin; ○ pajisje laboratorike; ○ pajisje për prodhimin dhe përgatitjen e ushqimit suplementar të bletëve ; ○ ngritja e rrethimit përreth fermës së bletëve/koshereve . • Fermat e kërmijëve ○ ambiente dhe pajisje të specializuara për mbarështimin, rritjen, mirëmbajtjen dhe ruajtje; • Kultivimi i kërpudhave ○ ambiente dhe pajisje, sisteme kondicionimi (për temperaturën, ventilimin, ndriçimin, lagështirën, etje.) për prodhimin, ruajtjen dhe ftohjen; ○ ambiente dhe pajisje për prodhimin e kompostos .
7-2	PËRPUNIMI DHE TREGTIMI I PRODUKTEVE BUJQËSORE (QUMËSHT, MISH, FRUTA-PERIME, VERË)

7-2.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve përpunuese brenda fermës , ambiente për pajisje përkatëse
• ambiente dhe pajisje (përfshirë programme të specializuara kompjuterike) për grumbullim dhe përpunimin e lëndës së parë, stazhonimin, fermentimin, tharjen, tymosjen ose procedura të tjera, përfshirë vendosjen e kushteve mikroklimaterike të veçanta dhe/ose të temperaturës për nevojat e përpunimit; • ambiente dhe pajisje për ruajtjen e produkteve, përfshirë vendosjen e kushteve mikroklimaterike të veçanta dhe/ose të temperaturës; • ambiente për ruajtjen e nën-produkteve me origjinë shtazore jo për konsum njerëzor; • pajisje/makineri për trajtimin e mbetjeve të ngurta dhe të lëngëshme; • Ambiente sanitare për personelin dhe mjedise për mbajtjen e pajisjeve të pastrimit, si dhe kimikateve për larje dhe dezinfektim.	
7-2.2	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi dhe blerja e pajisjeve për pikat shitjeve brenda fermës për tregtimin e drejtë për drejtë të produkteve të fermës.
• ambiente dhe pajisje për paketim dhe mbushje, dhe etiketim; • ambiente dhe mjedise për shitje, përfshirë ambiente ekspozimi, me të gjitha pajisjet e nevojshme, përfshirë pasjisje dhe programme të specializuara kompjuterike.	

7-3	PËRPUNIMI DHE TREGTIMI I BMA-VE TË EGRA OSE TË KULTIVUARA, KËRPUDHAVE, VAJIT TE ULLIRIT, MJALTIT, PRODUKTEVE PREJ PESHKUT OSE PESHKIMIT, PRODHIMI DHE TREGTIMI I VAJRAVE ESENCIALË
7-3.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve dhe pajisje për përpunimin
• Qëndrat e grumbullimit dhe ambiente për lëndët e para; • ambiente dhe pajisje (përfshirë pasjisje dhe programme të specializuara kompjuterike) për përpunimin e produkteve finale dhe nën-produkteve, përfshirë vendosjen e kushteve mikroklimaterike të veçanta dhe/ose të temperaturës për nevojat e prodhimit; • laboratorë të brendshëm për cilësinë e produkteve, analizat e higjienës dhe sigurisë ushqimore; • ambiente dhe pajisje për ruajtjen e produkteve ,përfshij krijimin e kushteve të veçanta mikroklimaterikedhe/ose kushtet e temperaturës; • ambiente dhe pajisje për ruajtjen e nën-produkteve, me origjinë nga shtazore dhe bimët për jo për konsum njerëzor; • Makineri dhe pajisje për manovrimin dhe transportin e produkteve dhe nën-produkteve; • pajisje dhe makineri për trajtimin e mbetjeve dhe ujërave të ndotura; • ambiente sanitare për personelin dhe mjedise për mbajtjen e pasjisje të pastrimit, larjes dhe agjentëve dezinfektues.	

7-3.2	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi dhe blerja e pajisjeve për pikat e shitjeve në mjediset e prodhimit dhe për tregtimin e drejtëpërdrejtë të produkteve
• ambiente dhe pajisje për paketim dhe mbushjen, dhe etiketim; • ambiente për shitje, përfshirë mjedise ekspozimi, me të gjitha pajisjet e nevojshme, përfshirë pajisje dhe programe të specializuara kompjuterike dhe orendi.	

7-4	AKUAKULTURA (NË UJRA TË ËMBLA DHE DET)
7-4.1	Krijimi i fermave të reja të akuakulturës ose zgjerimi i kapaciteteve prodhuese të atyre ekzistuese, përfshirë pajisjet perkatese
• tankera/cisterna lëvizëse; • pajisje automatike për ushqyerjen e peshqve; • sisteme prodhimi dhe pajisje për laboratorët e shumimit; • pajisje për sistemet e përpunimit të ushqimit të peshqve; • kafaze dhe rrjeta shumimi për det; • makineri për larjen e rrjetave, kompresorë për pastrimin e pishinave; • pajisje të specializuara/depozita/pellgje/kazan të izoluar për transportin e peshqve të gjallë dhe rasatit, termo-tanke për transportin e peshkut të gjallë përfshirë ato me oksigjen të lëngshëm; • pajisje për monitorimin e shëndetit të peshqve dhe produkteve të peshkut përfshirë ato laboratorike; • pajisje dhe makineri për seleksionimin e peshkut; • ambiente për prodhimin primar — pastrimin, paketimin, tharjen, ftohjen ose ngrirjen e peshqve të detit dhe ujërave të ëmbla; • pajisje dhe programe të specializuara kompjuterike për menaxhimin e fermave të akuakulturës; • rrethimi i vaskave/fermave; • ndërtesa administrative dhe mjediset në funksion të saj.	
7-4.2	Sisteme për menaxhimin e mbetjeve, pajisjeje për pastrimin e ujërave të shkarkuara nga vaskat, cisternat, rezervuarët dhe për monitorimin e karakteristikave të parametrave të cilësisë së ujërave
• ndërtimi ambienteve dhe blerja e pajisjeve për menaxhimin adekuat dhe ruajtjen e mbetjeve nga peshku; • pajisje për trajtimin e ujërave të përdorura; • pajisje për monitorimin e cilësisë së ujit.	

7-5	TURIZIMI RURAL DHE AI I NATYRËS
7-5.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i shtëpive apo ndërtesave me stil tradicional për aktivitete turistike që shërbejnë si atraksione turistike dhe pajisjet përkatëse.
	• ambiente për dhënie shërbimi (qendra informimi mbi peizashin; veprimtrive argëtuese në natyrë), përfshirë pajisje audiovizuale për seminare, tabela, flip charts si dhe pajisje të tjera të ngjashme/ose në funksion të tyre; • ambiente akomoduese në fermë, përfshirë të gjitha mjediset përkatëse dhe pajisje për dhënie shërbimesh B&B (fjetje dhe mëngjes); • infrastrukturë dhe pajisje për dhënie shërbimesh turistike në ferma, përfshirë rrugët e brendshme për aksesimin e mjediseve akomoduese, këndeve të lojrave për fëmijë, pishinat, këndet sportive; • mobilje, pajisje tv, antena satelitore, pajisje interneti, radio, pajisje audio, makineri larëse dhe pajisje hekurosjeje, pajisje kompjuterike, përfshirë programme për administrimin e nevojave të turizmit rural; • Rinovimi dhe adaptimi për përdorim i ndërtesave të vjetra/tradicionale brenda fermave, përfshirë qilarë dhe mullinj në përputhje me stilin arkitekturor rural/tradicional të zonës; • pajisje për mirëmbajtjen e vendit dhe peisazhit turistik, përfshirë ato për riciklim dhe rritjen e efikasitetit të energjisë; • ambiente shitjeje, dhomave të degustimit të verës, qilarëve; • dhomave të ruajtjes, përfshirë ato për pajisjet argëtuese; • ndërtimi i stallave të kuajve; • ndërtimi i kopshteve dhe mjediseve të tjera çlodhëse, në fermë; • ambiente katering (restorante, furrave, dhomave të mëngjesit, tendave për ngrënie darke), përfshi pajisje përkatëse, përveç serviset e ngrënies • struktura aksesuese për personat me aftësi të kufizuara; • vend-parkime.
7-5.2	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve dhe blerja e pajisjeve për veprimtari sportive dhe aktivitete të tjera zbavitëse
	• material promocionale për aktivitete turistike, tabela, kënde njoftimesh, broshura; • Siguria në mal/pajisje shpëtimi, përfshirë ato për alpinizëm; • pajisje për ciklizëm, ski, kajak, kanoe, rafting, peshkimi sportive, kalërim; • përgatitjen e terreneve për kamping;

- pajisje për furnizimin me ujë dhe elektricitet, ngrohje, ventilim, ajër të kondicionuar ,kanalizime dhepajisje sanitare;
- struktura aksesuese për personat me aftësi të kufizuara;
- sistemi i ujrave tokësore në funksion të sporteve ujore ose peshkimit sportiv, ndërtimi i seksioneve për rafting;
- ndërtimi i shtigjeve (ecje, biçikleta malore, kalërim, degustimit të verës) dhe eko-shtigjeve, atyre të alpinizmit, me kusht që të ndodhen në pronën e aplikantit.

7-6	SHËRBIME PËR POPULLSINË DHE BIZNESET RURALE
7-6.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambjenteve për kopshteve/cerdheve private, azileve ose qendrave për personat me aftësi të kufizua, edukimit dhe trajnimeve për të rriturit, qendrave IT dhe furnizime me pajisje të nevojshme.
	• azileve për të moshuarit; • ambiente dhe pajisje për qendra të internetit në zonat rurale; • qendrave ditore për fëmijët; • këndeve të lojrave për fëmijët; • qendrave sportive dhe atyre të rekreacionit për të rinj dhe të rritur; • floktore/berberhane.
7-6.2	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve dhe mjediseve për riparimin dhe mirëmbajtjen e mekanikës bujqësore, shërbime elektromekanike, dhe furnizimit me pjesë/mjetet e nevojshme
	• ambiente dhe pajisje për riparimin e mekanikës bujqësore dhe pyjore dhe shërbimet elektromekanike; • pajisje të lëvizëshme diagnostikuese dhe riparimi të makinerive dhe mekanikës bujqësore dhe pyjore.
7-6.3	Pajisje, makineri dhe mjete mekanike bujqësore, qiradhënia e mekanikës bujqësore (“rrjete e makinerive”):
	• traktorë bujqësore deri në 70 KW; • makineri korrëse, vjelëse, kombanja, mbjelljeje, lidhjen e barit etje; • mekanikë bujqësore si plugje, freza, diskutuese, kthimin/ajrosjen e barit etje; • ndërtimi dhe/ose rindërtimi dhe/ose rikonstruksioni i strehëve për makineritë/mekanikën bujqësore; • ambiente , progame dhe pajisje kopmjuterike për administrimin e ‘rrjeteve të makinerive;

7-7	INDUSTRIA E MANIFAKTURËS DHE ARTIZANATIT
7-7.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i ambienteve dhe mjediseve , blerja e pajisjeve për artizanatin, përfshirë shërbime që ndihmojnë konsumatorët të marrin pjesë në ushtrimin e artizanatit
	• punishte dhe ambiente përkatëse me pajisje që përdoren për prodhimin e artizanatit (rrugica, argjendari, punimeve të drurit, gurit, punëve të dorës dekorative, shportarisë, kostumeve tradicionale, alabastrës, mermerit, dhe instrumenteve muzikore, etje.); • pajisje promovuese, tabela reklamimi në rruge, paneleve reklamuese, broshurave; • ambiente paketimi dhe shitjeje të produkteve të artizanat, përfshirë mjedise ekspozuese, me të gjitha pajisjet e nevojshme, si dhe pajisje dhe programme IT.
7-7.2	Pajisje të specializuara për prodhimin e manifakturës në shkallë të vogël, të tilla si tekstile, përpunim druri.
	• makineri dhe vegla/ mjete për prodhimin e pocrarisë, prerjes së gurit, punimeve të drurit, prodhimi I instrumentave muzikor, qilimave dhe rrugicave tradicionale, qendismave, tezgjahut, filigramit, qelqit, mozaikëve me gur dhe xhama me ngjyra, veshjeve tradicionale (kostume folklorike) përfshirë këpucarinë; • Ambiente paketimi dhe shitjeje të produkteve të artizanat, përfshirë mjedise ekspozuese, me të gjitha pajisjet e nevojshme, si dhe pajisje dhe programme IT.

7-8	PRODHIMI I ENERGJISË SË RINOVUESHME
7-8.1	Ndërtimi dhe/ose rindërtimi i impianteve për prodhimin e energjisë së rinovueshme
	• ndërtimi dhe/ose rindërtimi i impianteve për prodhimin e energjisë së rinovueshme (diellore, biomas, erë, ujë dhe gjeotermike) • punime ndërtimi për infrastrukturën përkatëse (ndërtesa administrative, vend-roje, dhoma e gjeneratorit, mure/gardhe rrethuese, rrugë-kalime të brendshme).

7-9	TË PËRBASHKËTA PËR TË GJITHË SEKTORËT
7-9.1	kostot për përgatitjen e projektit dhe dokumentacionit teknik (si tarifa inxhinerike, arkitektësh, konsulence
7-9.2	kostot e përgatitjes së Vlerësime të Ndikimeve në Mjedis;
7-9.3	kostot për përgatitjen e dokumentacionit për thirrjet për aplikin të IPARD-it dhe kerkesave për pagesa (shërbime konsulence për përgatitjen e aplikimeve për IPARD);
7-9.4	studime fizibiliteti dhe studime të tjera të lidhura me projektin /plane biznesi, blerja e të drejtave të patentave dhe liçencave;

